

Openbare versie

Contactpersoon mr. R.J. Anthonia	Ons kenmerk OPTA/ACNB/2008/201706	Uw kenmerk	Doorkiesnummer
Datum	Onderwerp Rechtsoordeel OPTA inzake aanlevering abonneegegevens		Bijlage(n)

Rechtsoordeel inzake aanlevering abonneegegevens

Inleiding

Binnen de kaders van zijn bevoegdheid als toezichthouder ziet het college toe op de juiste naleving van de verplichtingen rondom de universele dienst (hierna: UD). Ter waarborging van de kwaliteit van gedrukte gids¹ als onderdeel van de universele dienstverlening geeft het college in het onderhavige document zijn rechtsoordeel. Het college zal daartoe eerst kort ingaan op het juridische kader zoals dat geldt voor het aanbieden van de UD en de daaruit voortvloeiende verplichtingen voor de aanbieder van de UD en andere aanbieders. Vervolgens zal het college ingaan op vragen over de verplichtingen uit de regelgeving voor de kwaliteit van de UD, in het bijzonder de artikelen 3.1 en 3.2 van het Besluit universele dienstverlening en eindgebruikersbelangen (hierna: Bude).²

Juridisch kader

UD, telefoongids

Onderdeel van de liberalisering van de telecommunicatiemarkt vormde de instelling van de zogenoemde UD. Het algemeen maatschappelijk belang vergt dat voorzien moet worden in bepaalde basisvoorzieningen en –diensten binnen de elektronische communicatiesector. In de Telecommunicatiewet van 1998 (hierna: Tw) was reeds een verplichting opgenomen tot het aanbieden van een UD waarvan het beschikbaar stellen van een telefoongids als UD verplichting was aangewezen.³ De huidige verplichting tot het verzorgen van een universele gids vindt zijn basis in artikel 5, eerste en tweede lid, van de Universeledienstrichtlijn van maart 2002 (hierna: UD-richtlijn)⁴. Dit artikel legt onder meer aan de lidstaten van de EU de verplichting op om te bewerkstelligen dat voorzien wordt in een universele telefoongids, die compleet moet zijn, die beschikbaar is voor alle eindgebruikers en die regelmatig en tenminste één keer per jaar wordt bijgewerkt.

---

¹ Een rechtens vergelijkbare situatie doet zich voor met betrekking tot de elektronische universele gids en de universele abonnee informatiedienst.

² Besluit van 7 mei 2004, houdende regels met betrekking tot universele dienstverlening en eindgebruikersbelangen, *Stb.* 2004, 203.

³ Artikel 9.1 van de Telecommunicatiewet (oud) in samenhang met artikel 2, onder c, van het Besluit universele dienstverlening (Bude), *Stb.* 1998, 637.

⁴ Richtlijn 2002/20/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake de universele dienst en gebruiksrechten met betrekking tot elektronische communicatienetwerken en –diensten (Universeledienstrichtlijn), *Pb EG L* 108/51.

Openbare versie

Deze verplichting is geïmplementeerd in artikel 9.1, eerste lid, onder c, van de Tw. De verantwoordelijke voor de uitvoering van de UD wordt door de Minister van Economische Zaken aangewezen⁵. KPN BV (hierna: KPN) is hiervoor aangewezen.⁶ KPN is met andere woorden de eindverantwoordelijke voor de kwaliteit van de UD, in dit geval van de gedrukte gids. Feitelijk wordt deze verplichting uitgevoerd door De Telefoongids BV. De kwaliteitseisen die gelden voor de gedrukte gids zijn nader vastgelegd in artikel 2.3 van het Bude.

Van belang is in dit verband om op te merken dat gegevens van abonnees uitsluitend worden opgenomen wanneer de abonnee daarvoor toestemming heeft gegeven (artikel 11.6, tweede lid, Tw, een zogenaamde opt-in regeling). Deze eis van toestemming voorafgaand aan het opnemen van abonneegegevens in een telefoongids geldt alleen voor natuurlijke personen.

Compleetheid telefoongids

Eén van de eisen waaraan de UD gedrukte gids moet voldoen is dat deze compleet moet zijn. Voor dat doel rust op aanbieders, die telefoonnummers in gebruik geven, een verplichting⁷ om aan alle redelijke verzoeken afkomstig van een aanbieder van een algemeen beschikbare gids, te voldoen en deze de abonneegegevens te verstrekken. Daarnaast rust op aanbieders van openbare telefoondiensten een verplichting om bij het afsluiten van een overeenkomst tevens om toestemming te vragen voor opname van de abonneegegevens in een telefoongids.⁸ Het toezicht op de naleving van alle genoemde bepalingen is een bevoegdheid van het college op grond van art. 15.1, derde lid, Tw.

Het belang van de kwaliteit van de UD gedrukte gids, in het bijzonder het belang van compleetheid ervan, is voor het college aanleiding om hierna in te gaan op de reikwijdte van de verplichtingen van artikel 3.1 en 3.2 van het Bude.

Vragen toestemming is verplichting

Het college spreekt zich hierna uit over de reikwijdte en de uitleg van artikel 3.2 van het Bude.

Het college is van oordeel dat een aanbieder in ieder geval bij het afsluiten van een overeenkomst de zogenaamde opt-in vraag (vraag om toestemming opgenomen te worden in een telefoongids) moet stellen. Van iedere abonnee moet duidelijk zijn of deze toestemming heeft gegeven om opgenomen te worden in een telefoongids of niet. Het nalaten van het stellen van de opt-in vraag is daarom in strijd met artikel 3.2, eerste lid, van het Bude.

Het college wijst verder op het volgende. Artikel 3.1 Bude vooronderstelt dat het leveren van abonneegegevens op billijke, objectieve, kostengeoriënteerde en niet-discriminerende voorwaarden dient te geschieden. In het licht van deze bepaling dient naar het oordeel van het college de opt-in vraag objectief en neutraal te worden gesteld.

---

⁵ Aldus art. 9.2, van de Tw.

⁶ Op grond van art. 20.1, eerste lid, Tw.

⁷ Artikel 3.1 van het Bude.

⁸ Artikel 3.2 van het Bude, waarbij het moet gaan om een standaard gids, dat wil zeggen een telefoongids waarin alleen gegevens kunnen worden gezocht op naam in combinatie met gegevens betreffende adres en huisnummer, postcode of woonplaats van de abonnee.

Openbare versie

Daarnaast kan de vraag worden gesteld of bij het overstappen door een abonnee van de ene aanbieder naar de andere, met gelijkblijvend telefoonnummer, tevens de opt-in vraag moet worden gesteld. Het college is van oordeel dat in dat geval artikel 3.2 van het Bude eveneens verplicht tot het vragen van de abonnee om toestemming opgenomen te worden in de gids. Het leidt er immers toe dat een nieuwe overeenkomst wordt gesloten, waarbij de nieuwe aanbieder de persoonsgegevens van de abonnee vraagt. Het college wijst er op dat in deze situatie ook een andere onderneming of rechtspersoon de verantwoordelijke wordt voor de verwerking van de persoonsgegevens als bedoeld in de Wet bescherming persoonsgegevens (hierna: Wbp). Op deze nieuwe verantwoordelijke rust de verplichting tot een zorgvuldige en rechtmatige verwerking van persoonsgegevens, waaronder het (na toestemming) desgevraagd verstrekken van abonneegegevens van natuurlijke personen. De thans bestaande praktijk waarbij het abonnees bij een overstap naar een andere aanbieder tevens duidelijk is dat hun toestemming voor de gidsvermelding wordt gecontinueerd, acht het college voldoende voor de naleving van de verplichting van artikel 3.2, eerste lid van het Bude.

Het college ziet geen aanleiding om uit te gaan van een verplichting tot het stellen van de opt-in vraag wanneer een abonnee zijn abonnementsvorm wijzigt of een ander abonnement afsluit bij dezelfde aanbieder. Van belang is in dat geval dat de rechtsverhouding tussen aanbieder en abonnee in dat geval niet wijzigt en er dus in feite geen sprake is van een andere overeenkomst. Bovendien blijft de dezelfde aanbieder de verantwoordelijke voor de verwerking van de persoonsgegevens in de zin van de Wbp.

Ten slotte is het college van oordeel dat artikel 3.1 van het Bude verplicht tot uitsluitend het beschikbaar stellen van gegevens van abonnees aan de aanbieder van een standaardgids, die daarvoor toestemming hebben gegeven. Artikel 3.2, tweede lid, van het Bude bepaalt dat toestemming tevens als relevante informatie moet worden beschouwd.

Maar deze bepaling dient naar het oordeel van het college uitsluitend er in te voorzien dat een abonnee, wanneer deze inzage vraagt in zijn persoonsgegevens zich daarbij er van kan vergewissen dat zijn persoonsgegevens rechtmatig en op een goede basis zijn opgenomen in een telefoongids. Dat houdt in dat gegevens van abonnees die geen toestemming hebben gegeven dan ook niet verder verstrekt mogen worden aan aanbieders van algemeen beschikbare telefoongidsen.

Dit oordeel is niet gericht op enig rechtsgevolg en is derhalve geen besluit als bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht waartegen bezwaar kan worden gemaakt.

Hoogachtend,

HET COLLEGE VAN DE ONAFHANKELIJKE POST EN TELECOMMUNICATIE AUTORITEIT,
namens het college,
Plv. hoofd afdeling Consument, Nummers en Bestuur

mr. D. Molenaar